

**Socialnämnds handläggning av ärenden angående vård enligt lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU).
Socialnämnden i Haninge kommun**

Bakgrund

AA, som är född 1990, vårdades sedan år 1997 med stöd av 1 och 2 §§ LVU. Socialnämndens vice ordförande BB beslutade den 31 oktober 2006 att omedelbart omhänderta AA med stöd av 6 § LVU på grund av AA:s eget beteende, dvs. sådana förhållanden som avses i 3 § LVU. BB beslutade även att placera AA på Högantorps ungdomshem, som är ett sådant särskilt ungdomshem som avses i 12 § LVU. AA fördes till hemmet och i samband med inskrivningen beslutades där enligt 15 b § LVU att hon skulle vårdas vid en s.k. låsbar enhet.

Den 20 november 2006 uppmärksammade socialförvaltningen att beslutet om omedelbart omhändertagande inte hade underställts länsrätten enligt 7 § första stycket LVU. Socialnämndens ordförande CC fattade då ett nytt beslut om att omedelbart omhänderta AA enligt 6 § LVU och om att placera henne på Högantorps ungdomshem. Det beslutet underställdes Länsrätten i Stockholms län som fastställde beslutet den 24 november 2006.

Anmälan

I en anmälan, som kom in till JO den 18 december 2006, klagade jur.kand. DD som ombud för AA på socialnämnden. Hennes anmälan gällde att AA hade varit olaga frihetsberövad under nästan två veckor.

Utredning**Inledande utredningsåtgärder**

Inledningsvis inhämtades kopior av akterna rörande AA från socialförvaltningen samt från Statens institutionsstyrelse (SiS) och Högantorps ungdomshem. Från Länsrätten i Stockholms län inhämtades en kopia av akten i det mål angående beredande av vård enligt LVU för AA, i vilket beslutet den 20 november 2006 att omedelbart omhänderta AA hade prövats.

Inspektion av Socialnämnden i Haninge kommun

När DD:s anmälan kom in till JO fanns hos JO ett pågående tillsynsärende som rörde hur Socialnämnden i Haninge kommun hade handlagt ett ärende beträffande EE som var omedelbart omhändertagen enligt 6 § LVU på grund av sådana förhållanden som avses i 3 § LVU och placerad på ett särskilt ungdomshem (JO:s dnr 1216-2006). Frågan i det ärendet gällde att nämnden hos länsrätten inte hade ansökt om vård enligt LVU inom den tidsfrist som anges i 8 § LVU, vilket hade fått till följd att omhändertagandet hade upphört. EE hade därmed under nästan två veckor varit intagen på det särskilda ungdomshemmet utan att det fanns någon laga grund för hennes vistelse där. JO fann skäl att inleda en förundersökning på grund av misstanke om tjänstefel enligt 20 kap. 1 § brottsbalken. Efter att förhör hade hållits med vissa befattningshavare beslutade JO att lägga ned förundersökningen varefter ärendet remitterades till socialnämnden för utredning och yttrande. Nämndens yttrande kom in till JO den 24 november 2006, dvs. drygt tre veckor innan den nu aktuella anmälan från DD kom in till JO.

Mot bakgrund av vad som hade kommit fram i det redan pågående tillsynsärendet föranledde DD:s anmälan frågetecken mer generellt när det gällde nämndens handläggning av ärenden när någon är omedelbart omhändertagen enligt 6 § LVU. JO genomförde därför en inspektion av Socialnämnden i Haninge kommun (JO:s dnr 183-2007). Inspektionen avsåg socialnämndens tillämpning av 7 och 8 §§ LVU, dvs. nämndens rutiner för underställning av beslut om omedelbart omhändertagande enligt 6 § LVU och ingivande av ansökan om vård när den unge är omhändertagen enligt 6 § LVU.

Inspektionen omfattade akterna i samtliga ärenden vid socialnämnden där ett beslut om omedelbart omhändertagande hade fattats under åren 2005 och 2006. Akterna i tillsynsärendena hos JO (dnr 1216-2006 och 5886-2006) undantogs dock från granskningen. Iakttagelserna vid inspektionen gav vid handen att nämnden inte, under den period som avsågs, hade överskridit de tidsfrister som föreskrivs i 7 och 8 §§ LVU i fler fall än de som redan hade aktualiserats hos JO.

Remiss till socialnämnden

DD:s anmälan remitterades till socialnämnden för utredning och yttrande. Socialnämnden lämnade som sitt yttrande en tjänsteskrivelse, som var undertecknad av sektionschefen FF. I skrivelsen anfördes i huvudsak följande.

Förvaltningen ser mycket allvarligt på det inträffade och med anledning av detta har individ- och familjeomsorgens chef tillsammans med familjesektionens chef och PA-konsult haft allvarliga samtal som protokollförts, enskilt med berörd socialsekreterare och hennes enhetschef. I organisationen finns tydliga rutiner och mallar framtagna för att bevaka tidsfrister i LVU-ärenden. I organisationen finns även en jurist som på halvtid stödjer handläggarna i juridiska frågor.

Socialsekreteraren, GG, hade färdigställt alla handlingar inför omhändertagandet och upplevde därmed att allt var klart. Enhetschefen HH kontrollerade tillsammans med handläggaren och medhandläggaren att alla handlingar var riktigt upprättade. Man gjorde en noggrann planering för när ansökan skulle behandlas av nämnden så

att man inte skulle missa att skicka in ansökan inom fyra veckor. Alla medverkande i denna process upplevde att den var noggrant kontrollerad och säkerställd.

Socialsekreteraren har ingen förklaring till varför hon inte skickade in beslutet till länsrätten för underställning. Hon hade mycket att göra, reste iväg på ett familjehemsbesök och eftersom en kollega i arbetsgruppen skrev färdigt utredningen med ansökan om LVU tappade hon helt bort detta.

Det framkommer inte på något sätt att det fanns något uppsåt eller medvetet beslut bakom att inte underställa beslutet. Hög arbetsbelastning och bristande vana vid handläggning av omedelbara omhändertaganden inom enheten är den bakgrund mot vilken detta inte kan förklaras med annat än den mänskliga faktorn.

Familjehemsenheten får oftast ärenden när den rättsliga processen är färdig men det händer av och till att man gör omedelbara omhändertaganden och ansökningar om LVU. Därför har enhetschefen under hösten lagt extra stor vikt vid att gå igenom rutiner och tidsfrister för LVU med sin arbetsgrupp.

Vid ett arbetsmöte kring ärendet 20061120 upptäcktes felet. Högantorps ungdomshem informerades omedelbart och AA fick veta att hon var fri att lämna institutionen. Hon valde att stanna till nästa dag om inte nytt LVU inkommit. Samma dag gjordes en ny ansökan med stöd av 6 § LVU. Detta var möjligt då nya uppgifter tillkommit som grund för omhändertagandet. Före detta ringde enhetschefen till länsrätten och nämndens ordförande för rådfrågning om hur vården kunde säkerställas trots misstaget. Vid arbetsmötet ovan beslöts att ärendet skulle hanteras med samma tidsfrister som om den första ansökan hade sänts in. Emellertid skapade detta senare problem då ombuden inte medgavs tillräckligt rådrum. Utredningen slutfördes så snabbt som möjligt för att inte AA:s vistelse på Högantorps ungdomshem skulle förlängas av detta skäl.

Avslutningsvis går bara att hålla med om och djupt beklaga att ett allvarligt fel i handläggningen har gjorts. Förvaltningens inställning är att inga handläggningsfel skall förekomma i hanteringen av tvångslagstiftningen. Den kommunjurist som arbetar åt socialförvaltningen kommer numera in ännu tidigare i rättsprocessen som ytterligare ett led i att säkerställa en korrekt handläggning.

JO gav DD möjlighet att kommentera nämndens remissvar.

Remiss till samtliga länsstyrelser för upplysningar

Under 2006 och våren 2007 uppkom i flera ärenden hos JO frågor som rörde att omedelbara omhändertaganden hade upphört därför att socialnämnder antingen inte hade underställt beslut om omhändertagande eller inte ansökt om vård i rätt tid. Inom ramen för det förevarande ärendet anmodade JO samtliga länsstyrelser i landet att inkomma med upplysningar om huruvida de i sin tillsyn över socialtjänsten i respektive läns kommuner hade uppmärksammat sådana brister. Begäran om upplysningar begränsades till att avse tiden från den 1 januari 2006 t.o.m. dagen för remissen, den 23 mars 2007.

Samtliga länsstyrelser inkom med svar. Länsstyrelserna i Dalarnas, Värmlands, Örebro, Uppsala, Södermanlands, Kalmar och Skåne län redovisade gjorda iakttagelser i huvudsak enligt följande (åberopade bilagor är här utelämnade).

Länsstyrelsen i Dalarnas län

Länsstyrelsen i Dalarna uppfattar inte att det är ett generellt problem att socialnämnderna brister i sin bevakning av de i 7 och 8 §§ LVU föreskrivna tidsfristerna. I vår tillsyn har vi inte uppmärksammat denna brist. Däremot har vi vid något enstaka tillfälle, från januari 2006 fram till dags dato, i vår genomgång av LVU-domar uppmärksammat att någon nämnd har brustit i detta avseende.

Länsstyrelsen i Värmlands län

Det har vid telefonrådgivning framkommit enstaka fall, där socialnämnd har brutit i bevakning av tidsfrist i ärende jml 7 § LVU. Länsstyrelsen Värmland har i sin tillsyn i övrigt inte uppmärksammat brister på detta tema i länets kommuner.

Länsstyrelsen i Örebro län

Länsstyrelsen i Örebro län har noterat förekomst av ärenden där sociala nämnder inte har iakttagit bestämmelserna om tidsfrister enligt 6 § LVU. Inom den tidsram som Justitieombudsmannen har angivit, finns två sådana ärenden som varit föremål för tillsyn av Länsstyrelsen i Örebro län under

2007. Avsikten har varit att lämna dessa till JO för kännedom. Tillsynsbesluten, båda från april 2007, bifogas.

Länsstyrelsen i Uppsala län

Uppsala län har i tillsynsarbetet inte uppmärksammat någon tendens till att kommunernas socialtjänst skulle brista i sin bevakning av tidsfristerna vid ansökan om LVU. Inte heller Länsrätten i Uppsala län har på fråga från länsstyrelsen uppgivit att man sett sådana brister.

Länsstyrelsen har vid genomgång av samtliga LVU-ärenden under 2006 fram till mars 2007 funnit två ärenden där kommunen inte ansökt om vård i tid. Länsrätten har upphävt det omedelbara omhändertagandet i det ena ärendet och avskrivit målet från vidare handläggning i det andra ärendet.

Länsstyrelsen i Södermanlands län

I den insamling av statistik avseende LVU-domar i Södermanlands län som länsstyrelsen genomför finns ett mål där tidsgränsen inte har uppmärksamats under tidsperioden januari 2006–mars 2007.

Målet avser en situation där beslut om omedelbart omhändertagande fattades den 30/1, verkställdes den 31/1 och underställdes den 1/2. Kommunen inkommer den 2/3, dvs. två dagar för sent, med ansökan om vård till länsrätten. Då beslut om omedelbart omhändertagande hade förfallit fattar ordföranden den 7/3 nytt beslut om omedelbart omhändertagande, något som länsrätten i sitt beslut menar är i sin ordning.

Domen som avses är fattad vid Länsrätten i Södermanlands län 070309 i målnr 349-07.

Länsstyrelsen i Södermanlands län har inte funnit några ytterligare exempel där tidsgränsen inte har uppmärksamats.

Länsstyrelsen i Kalmar län

Angående tidsfristen i 7 § LVU har länsstyrelsen i ett ärende under senare år fått kännedom om att denna inte har hållits. Beslutet om omedelbart omhändertagande var fattat 2005-04-20 (ärende 701-5691-05, länsstyrelsens beslutsdatum 2006-01-24).

Beträffande tidsfristen i 8 § LVU har länsstyrelsen i vart fall under senare år inte fått kännedom om att den inte har hållits.

Länsstyrelsen i Skåne län

Länsstyrelsen i Skåne har inte inom ramen för tillsyn över socialtjänsten i länet eller under rådgivning till såväl chefer och handläggare som till enskilda i länet uppmärksammat att detta skulle vara ett problem.

Under tiden januari 2006 till dags dato har länsstyrelsen fått kännedom om ett sådant fall. Detta genom en ”för kännedom”-kontakt från IOF-chefen för socialtjänsten

SDF Fosie i Malmö stad under februari månad i år. De hade själva uppmärksammat att ansvarig handläggare i ett ärende rörande 8 § LVU underlåtit att ansöka om vård och där den enskilde var placerad på ett särskilt ungdomshem. Misstaget upptäcktes någon månad efter tidsfristen löpt ut. Händelsen föranledde SDF Fosie att inleda en egen granskning dels i form av ett personalansvarsärende, dels i form av en granskning av myndighetens rutiner för att identifiera och korrigera systembrister. Enligt senaste uppgiften från SDF Fosie finns rutiner och felet berodde på den mänskliga faktorn. Personalansvarsärendet är pågående.

Övriga länsstyrelser hade inte några iakttagelser att redovisa.

I ett beslut den 27 juni 2007 anförde *JO André* följande.

Bedömning

Rättslig reglering

Insatser inom socialtjänsten för barn och ungdomar skall göras i samförstånd med den unge och hans eller hennes vårdnadshavare enligt bestämmelserna i socialtjänstlagen (2001:453). Barn och ungdomar kan under vissa förutsättningar beredas vård utan samtycke med stöd av lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga, LVU. Sådan vård kan beslutas på grund av brister i ett barns hemmiljö (2 § LVU) eller den unges eget beteende (3 § LVU).

Beslut om vård med stöd av LVU meddelas av länsrätten efter ansökan av socialnämnden (4 § LVU).

Socialnämnden får med stöd av 6 § LVU besluta att den som är under 20 år omedelbart skall omhändertas, om det är sannolikt att den unge behöver beredas vård med stöd av LVU och rättens beslut om vård inte kan avvaktas med hänsyn till risken för den unges hälsa eller utveckling eller till att den fortsatta utredningen allvarligt kan försvåras eller vidare åtgärder hindras. Om socialnämndens beslut om omhändertagande inte kan avvaktas, får nämndens ordförande eller någon annan ledamot som nämnden har förordnat besluta om omhändertagande. Beslutet skall anmälas vid nämndens nästa sammanträde (6 § LVU).

Det har från rättssäkerhetssynpunkt ansetts erforderligt att ett beslut av socialnämnden om omedelbart omhändertagande enligt 6 § LVU även prövas av domstol. Ett beslut om omhändertagande skall underställas länsrätten inom en vecka från den dag då beslutet fattades. Om beslutet inte har underställts länsrätten inom föreskriven tid, upphör omhändertagandet (7 § första och tredje stycket LVU).

Själva beslutet om omhändertagande kan i allmänhet ges in till länsrätten samma dag som beslutet fattas eller påföljande dag. Som motivering till den i lagen angivna tidsfristen anfördes i förarbetena till lagstiftningen bl.a. att det kan vara nödvändigt att vid beslutet foga även annan utredning som finns tillgänglig hos nämnden. Vid helger kan det vara svårt att få tag på sådan utredning. Också den försening av postbefordran som mellankommande helgdagar kan innebära måste beaktas (prop. 1979/80:1 s. 591).

Vård enligt LVU skall anses påbörjad när den unge på grund av ett beslut om omedelbart omhändertagande eller om vård har placerats utanför sitt eget hem (10 § LVU). Socialnämnden bestämmer hur vården av den unge skall ordnas och var han eller hon skall vistas under vårdtiden (11 § LVU).

För vård av unga som på någon grund som anges i 3 § LVU behöver stå under särskilt noggrann tillsyn skall det finnas särskilda ungdomshem (12 § LVU). Statens institutionsstyrelse, SiS, är central förvaltningsmyndighet för de särskilda ungdomshemmen. Om den unge vårdas vid ett sådant hem på någon grund som avses i 3 § LVU får han eller hon hindras att lämna hemmet och i övrigt underkastas den begränsning av rörelsefriheten som är nödvändig för att vården skall kunna genomföras (15 § LVU).

I mål och ärenden angående bl.a. omedelbart omhändertagande enligt 6 § LVU skall offentligt biträde förordnas för den som åtgärden avser samt för dennes vårdnadshavare, om det inte måste antas att behov av biträde saknas. Offentligt biträde förordnas av den domstol som handlägger målet. I ärenden hos socialnämnd eller hos social distriktsnämnd förordnas offentligt biträde av länsrätten (39 § första och tredje stycket LVU).

Socialnämndens underlåtenhet att underställa beslutet om omedelbart omhändertagande av AA

Socialnämndens vice ordförande BB beslutade den 31 oktober 2006 att omedelbart omhänderta AA enligt 6 § LVU samt att hon skulle placeras på Högantorps ungdomshem som är ett särskilt ungdomshem. AA vårdades sedan tidigare enligt LVU i ett familjehem på grund av brister i hemmiljön (2 § LVU). Det anges inte uttryckligen i omhändertagandebeslutet men framgår av sammanhanget att grunden för det nya beslutet var att det nu bedömdes sannolikt att AA behövde vård enligt LVU även på grund av sitt eget beteende (3 § LVU). I samband med inskrivningen på Högantorp, vilken skedde samma dag, beslutades där med stöd av 15 b § LVU att hon skulle vårdas på en s.k. låsbar enhet.

Sista dag för underställning av omhändertagandebeslutet var den 7 november 2006. Eftersom någon underställning inte skedde upphörde omhändertagandet den 8 november 2006. Först den 20 november 2006 uppmärksammades vid förvaltningen att beslutet av den 31 oktober 2006 inte hade underställts länsrätten. Nämndens ordförande beslutade då om ett nytt omedelbart omhändertagande av AA med placering på Högantorps ungdomshem. Det kan i sammanhanget anmärkas att en konsekvens av att det första omhändertagandebeslutet inte underställdes länsrätten var att ett offentligt biträde kom att förordnas för AA först den 21 november 2006.

Under tiden fr.o.m. den 8 november 2006 till den 20 november 2006 var AA således intagen vid Högantorps ungdomshem trots att det inte förelåg någon rättslig grund för det. AA har därmed varit utsatt för ett olaga frihetsberövande. Av journalanteckningarna från Högantorp framgår att hemmet fattade flera beslut om tvångsåtgärder, bl.a. avskiljning (15 c § LVU), beträffande AA under den tiden.

Det är ostridigt att ett allvarligt fel har begåtts från nämndens sida. Felet är av sådan art att det kan ifrågasättas om någon befattningshavare har gjort sig skyldig till tjänstefel enligt 20 kap. 1 § brottsbalken. Enligt denna bestämmelse kan den som uppsåtligen eller av oaktsamhet vid myndighetsutövning genom handling eller underlåtenhet åsidosätter vad som gäller för uppgiften dömas för tjänstefel. Om gärningen med hänsyn till gärningsmannens befohener eller uppgiftens samband med myndighetsutövningen i övrigt eller till andra omständigheter är att anse som ringa, skall inte dömas till ansvar.

Det är den som fattar ett beslut om ett omedelbart omhändertagande enligt 6 § LVU som har ansvar för att beslutet underställs länsrätten. Det finns dock inte något hinder mot att beslutsfattaren överlåter till en tjänsteman vid nämndens förvaltning att ombesörja att beslutet rent faktiskt underställs länsrätten. Såvitt har kommit fram vid utredningen har socialnämnden organiserat arbetet på det sättet att det är handläggaren som skall se till att ett omhändertagandebeslut underställs. Det har inte funnits skäl för BB, som fattade beslutet, att tro att denna rutin inte skulle fungera i förevarande fall. Jag lastar därför inte honom för det inträffade.

Utredningen visar i stället att det var handläggaren, socialsekreteraren GG, som hade ansvaret för att sända handlingarna till länsrätten. Som förklaring till att hon inte gjorde det har nämnden i sitt yttrande hänvisat till ren glömska och hög arbetsbelastning. GG arbetar vid socialförvaltningens familjehemsenhet. Under utredningen av detta ärende samt av utredningen i ärende dnr 1216-2006 och vid inspektionen av socialnämnden (dnr 183-2007) har det, i fråga om hur arbetet vid socialförvaltningen är organiserat, framkommit att arbetsuppgifterna vid familjehemsenheten i huvudsak gäller löpande handläggning av ärenden rörande barn och ungdomar som är placerade i familjehem. Arbetsuppgifterna gäller således inte i första hand handläggning av frågor som rör omedelbara omhändertaganden och ansökningar om vård enligt LVU, och det är ovanligt att familjehemsenheten handlägger ärenden av sådant slag. Att GG torde ha haft begränsad erfarenhet av sådan handläggning har sannolikt bidragit till det inträffade.

Jag har stannat vid den bedömningen att hennes oaktsamhet inte är av den graden att det finns skäl för mig att utkräva straffrättsligt ansvar av henne. Jag har därför inte funnit skäl att inleda någon förundersökning. Jag vill dock understryka att det som har inträffat är mycket allvarligt.

Nämnden är väl medveten om detta. Åtgärder har vidtagits i syfte att säkerställa att handläggningen fortsättningsvis sker på ett riktigt och rättssäkert sätt. Jag anser mig därför kunna lämna saken.

Nytt beslut om omedelbart omhändertagande

När ett omedelbart omhändertagande har upphört i enlighet med bestämmelsen i 7 § tredje stycket LVU, dvs. på grund av att socialnämnden inte har underställt länsrätten beslutet inom tidsfristen, har socialnämnden i och för sig möjlighet att

fatta ett nytt beslut om omhändertagande. Detta förutsätter emellertid att det har kommit fram nya omständigheter som kan läggas till grund för bedömningen. Det räcker således inte med att de tidigare vårdmotiverande förhållandena alltför står kvar. I så fall hade den stipulerade tidsfristen i 7 § första stycket LVU saknat betydelse.

När det uppmärksammades att omhändertagandet av AA hade upphört fattade nämndens ordförande den 20 november 2006 ett nytt beslut om att omedelbart omhänderta AA med stöd av 6 § LVU. Nämnden har anfört att det hade tillkommit nya omständigheter som motiverade det beslutet. Dessa omständigheter anges närmare i den utredning som låg till grund för beslutet. Jag finner inte skäl att anlägga några synpunkter på nämndens handläggning i denna del.

Handläggningen av ärendet vid Högantorps ungdomshem

Av 3 kap. 10 § socialtjänstförordningen (2001:937) framgår att det är SiS som beslutar om inskrivning i ett sådant hem för särskild tillsyn som avses i 12 § LVU. Om det för den som ansökan om inskrivning avser finns ett beslut om omhändertagande eller om vård enligt LVU skall en kopia av eller annan underrättelse om det verkställbara beslutet fogas till ansökan (3 kap. 13 § socialtjänstförordningen). Innan ett beslut om inskrivning vid ett särskilt ungdomshem fattas måste institutionschefen ”förvissa sig om att SiS platsanvisning samt giltiga beslut om omhändertagande eller vård och nämndens beslut om placering enligt 11 § LVU föreligger” (se SiS råd och riktlinjer 2002:1, LVU, avsnitt 4).

I detta fall sände förvaltningen den 31 oktober 2006 per telefax till Högantorps ungdomshem kopior av bl.a. vice ordförandens beslut om omedelbart omhändertagande av AA med placering på Högantorp. Den institutionsansvarige vid hemmet beslutade därefter om inskrivning där. Såvitt har framkommit fanns under tiden fram till den 20 november 2006 inte anledning för Högantorp att misstänka att omhändertagandet hade upphört. Jag riktar därför inte någon kritik mot Högantorp för handläggningen där.

Avslutande synpunkter

Jag har under en förhållandevis begränsad tid behandlat flera ärenden som har rört att beslut om omedelbart omhändertagande enligt 6 § LVU har förfallit därför att beslutet inte har underställts länsrätten inom den tidsfrist som anges i 7 § LVU eller därför att ansökan om vård inte har gjorts inom den tid som anges i 8 § LVU. I samtliga ärenden har det framkommit att det har varit nämndens avsikt att omhändertagandet skulle bestå. I några fall, inte minst det som nu är aktuellt, synes konsekvensen av ett upphörande av omhändertagandet kunnat ha bli mycket allvarlig.

De remissvar som jag har fått från länsstyrelserna ger vid handen att försummelser att iakttä tidsfristerna inte är ett vanligt förekommande problem, men de fall som nu har uppmärksammats är likväl alltför många för att kunna avfärdas som enstaka,

om än allvarliga, misstag i handläggningen. Med beaktande av att bestämmelserna i LVU ger myndigheterna rätt att under vissa omständigheter tvångsomhänderta och till och med frihetsberöva barn och unga samt ingripa med andra tvångsåtgärder, ställs det särskilt höga krav på en rättssäker och korrekt handläggning.

Det går inte att utifrån de fall som har kommit till min kännedom peka på någon särskild faktor som har lett till att beslut inte har underställts eller ansökan om vård kommit in för sent till länsrätten. Någon gång har det varit fråga om ett rent förbiseende genom att handläggarna tog fel på beslutsdatum (JO:s beslut den 26 april 2007, dnr 3925-2006). I ett annat fall bidrog problem med tillgången till uppgifter i det databaserade journalföringssystemet till att en underställning inte kunde ges in i rätt tid (beslut den 27 april 2007, dnr 1475-2006).

Vidare har fel uppkommit i samband med byte av handläggare under en semesterperiod (beslut den 12 december 2006, dnr 5482-2005) eller när en handläggare har blivit sjuk och en annan har fått överta ansvaret för vissa åtgärder (beslut den 19 januari 2007, dnr 3274-2005). Att underställning inte har skett i dessa situationer torde delvis kunna förklaras med missförstånd i samband med överföringen av ett ärende till en ny handläggare och brister i de interna kontrollrutinerna.

En annan förklaring till att ett beslut om omedelbart omhändertagande förfaller på grund av försummelse i den formella handläggningen vid socialnämndens förvaltning kan vara att handläggarna har haft alltför begränsad erfarenhet av eller otillräcklig kunskap om reglerna i LVU för att handlägga sådana ärenden (förevarande ärende samt JO:s beslut den 27 april 2007, dnr 1216-2006).

Den generella slutsats som kan dras är att det inte i första hand är brister i lagstiftningen som har varit orsaken till handläggningsfelen, utan brister i socialnämndernas egna rutiner. Vid en korrekt tillämpning av de nu gällande bestämmelserna i LVU skulle de problem som här är aktuella inte över huvud taget behöva uppkomma. Den enkät som har besvarats av länsstyrelserna har också gett vid handen att systemet i huvudsak fungerar väl. Detta hindrar inte att det möjligen ändå finns skäl att överväga behovet av mer detaljerade regler till stöd för handläggningen. Jag översänder därför en kopia av detta beslut till Socialdepartementet och Socialstyrelsen för kännedom.